

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

4. september 2014*

Eelotsusetaotlus — Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Maksejõuetusmenetlused — Mõiste „tegevuskoht” — Äriühingute kontsern — Tegevuskoht — Teisele maksejõuetusmenetluse algatamise õigus — Kriteeriumid — Isik, kellel on õigus nõuda teisele maksejõuetusmenetluse algatamist

Kohtuasjas C-327/13,

mille ese on Cour d'appel de Brüsseli (Belgia) 7. juuni 2013. aasta otsusega ECTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. juunil 2013, menetluses

Burgo Group SpA

versus

Illochroma SA, likvideerimisel,

Jérôme Theetten, Illochroma SA pankrotihaldur,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (ettekandja) ja S. Rodin,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. aprilli 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Burgo Group SpA, esindajad: advokaat R. Huberty ja advokaat S. Voisin,
- Illochroma SA, likvideerimisel, ja Illochroma SA pankrotihaldur J. Theetten, esindaja: advokaat J. E. Kuntz,
- Belgia valitsus, esindajad: M. Jacobs ja L. Van den Broeck, keda abistas advokaat F. Gosselin,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,
- Kreeka valitsus, esindaja: M. Germani,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- Hispaania valitsus, esindaja: M. J. García-Valdecasas Dorrego,
- Poola valitsus, esindajad: B. Czech ja M. Arciszewski,
- Euroopa Komisjon, esindaja: M. Wilderspin,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT L 160, lk 1; edaspidi „määrus”) artiklite 3, 16 ja 27–29 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud Burgo Group SpA (edaspidi „Burgo Group”) ning Illochroma SA (edaspidi „Illochroma”) (likvideerimisel) ja Illochroma SA pankrotihalduri J. Theetteni kohtuvaidluses teisese maksejõuetusmenetluse (edaspidi „teisene menetlus”) algatamise üle Belgias Illochroma vara suhtes.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse põhjendustes 11, 12 ja 17–19 on märgitud:

„(11) Käesolevas määruses tunnistatakse, et kuna eri riikide materiaalõiguses on väga suuri erinevusi, ei ole praktiline võtta kogu ühenduses kasutusele üldist maksejõuetusmenetlust. Selle liikmesriigi õiguse eranditu kohaldamine, kus menetlus algatatakse, tooks sageli kaasa raskusi. [...] Käesolevas määruses tuleb seda arvesse võtta, [...] üldiste põhimaksejõuetusmenetluste [edaspidi „põhimenetlus”] kõrval [...] lubada kasutusele võtta ka siseriiklikud menetlused, mis hõlmavad ainult selles riigis asuvaid varasid, kus menetlus algatatakse.

(12) [...] Erinevate huvide kaitsmiseks võimaldab käesolev määrus algatada paralleelselt põhimenetlusega teiseseid menetlusi. Teisesed menetlused võib algatada liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht. [...]

[...]

(17) Enne [põhimenetluse] algatamist peaks õigus taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist selles liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht, olema ainult kohalikel võlausaldajatel ja kohaliku tegevuskoha võlausaldajatel või juhul, kui põhimaksejõuetusmenetlust ei ole võimalik algatada selle liikmesriigi õiguse alusel, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Selle piirangu eesmärk on, et [territoriaalsete] maksejõuetusmenetluste algatamist saaks enne [põhimenetlust] taotleda vaid hädavajadusel. Kui [põhimenetlus] on algatatud, muutuvad [territoriaalsed] menetlused teisesteks menetlusteks. [täpsustatud tõlge]

(18) Käesolev määrus ei piira õigust taotleda pärast [põhimenetluse] algatamist maksejõuetusmenetluse algatamist selles liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht. Põhimaksejõuetusmenetluse likvideerija või mõni muu kõnealuse liikmesriigi seaduste alusel selleks volitatud isik võib taotleda teiseste [menetluste] algatamist.

(19) Teised [menetlused] võivad lisaks kohalike huvide kaitsmisele täita erinevaid eesmärke. Võib esineda juhtumeid, mil võlgniku vara ühtse tervikuna käsitlemine on liiga raske või asjaomaste õigussüsteemide erinevused on nii suured, et võivad põhjustada raskusi selle riigi, kus menetlus on algatatud, seaduste rakendamisel teistes riikides, kus võlgniku vara asub. Seetõttu võib põhimaksejõuetusmenetluse likvideerija taotleda teisese menetluse algatamist, kui seda on vaja vara tõhusaks käsitlemiseks.”

4 Määruse artikkel 2 „Mõisted” näeb ette:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

h) tegevuskoht – tegevuskoht, kus toimub võlgniku alaline majandustegevus, mis hõlmab tööjõudu ja materiaalseid vahendeid.”

5 Määruse artikkel 3 „Rahvusvaheline kohtualluvus” sätestab:

1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

3. Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud lõike 1 alusel, peetakse hiljem lõike 2 alusel algatatavaid menetlusi teisesteks menetlusteks. Viimati nimetatud menetlused peavad olema likvideerimismenetlused.

4. Enne lõike 1 alusel [põhimenetluse] algatamist võib lõikes 2 osutatud [territoriaalseid] maksejõuetusmenetlusi algatada ainult juhul, kui:

[...]

b) [territoriaalse] maksejõuetusmenetluse algatamist taotleb võlausaldaja, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on liikmesriigis, kelle territooriumil tegevuskoht asub või kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest.”

6 Määruse artikli 16 lõikes 1 on sätestatud, et „[m]aksejõuetusmenetluse algatamist käsitlevat otsust, mille on teinud artikli 3 alusel otsustamiseks pädev liikmesriigi kohus, tunnustavad kõik teised liikmesriigid alates selle jõustumisest menetluse algatanud riigis”.

7 Määruse artikkel 27 „Menetluse algatamine” näeb ette:

„Kui liikmesriigi kohus on algatanud artikli 3 lõikes 1 osutatud menetluse, mida teine liikmesriik tunnustab (põhimenetlus), siis võib artikli 3 lõike 2 alusel pädev teise liikmesriigi kohus algatada teisese [menetluse], ilma et selles riigis oleks võlgniku maksejõuetust kontrollitud. [...] Menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad kõnealuse teise liikmesriigi territooriumil.”

8 Määruse artikkel 28 „Kohaldatav seadus” sätestab:

„Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse teise menetluse suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil menetlus algatatakse”.

9 Määruse artikkel 29 „Õigus taotleda menetluse algatamist” sätestab:

„Menetluse algatamist võib taotleda:

- a) põhimenetluse likvideerija;
- b) mõni teine isik või asutus, kellel on õigus taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist selle liikmesriigi seaduse alusel, kelle territooriumil teise menetluse algatamist taotletakse.”

10 Määruse artikli 40 lõige 1 sätestab:

„Kohe pärast maksejõuetusmenetluse algatamist liikmesriigis peab selle liikmesriigi pädev kohus või menetluseks määratud likvideerija teavitama teadaolevaid võlausaldajaid, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on teises liikmesriigis.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 11 Tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing (Roubaix-Tourcoingi kaubanduskohus, Prantsusmaa) algatas 21. aprillil 2008 saneerimismenetluse kõikide Illochroma kontserni äriühingute suhtes, sealhulgas Belgias asutatud Illochroma, ja määras järelevalveisikuks J. Theetteni. 25. novembril 2008 algatas sama kohus Illochroma likvideerimismenetluse ja määras J. Theetteni likvideerijaks.
- 12 Burgo Group, asukoht Altavilla-Vicentina-Vicenza, (Itaalia) on Illochroma võlausaldaja seoses tasumata jäänud kaupade tarnega. Burgo Group saatis 4. novembril 2008 J. Theettenile nõudeavalduse 359 778,48 euro suuruses summas.
- 13 J. Theetten teatas Burgo Groupile 5. novembri 2008. aasta kirjaga, et ta ei saa nõudeavaldust arvesse võtta, sest see on hilinenud.
- 14 Burgo Group pöördus 15. jaanuaril 2009 Tribunal de commerce de Bruxelles'i (Belgia) poole, taotledes Illochroma suhtes teise menetluse algatamist. Kuna taotlus jäeti esimeses astmes rahuldamata, kaebas Burgo Group selle peale edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, korrates oma algset taotlust.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib seoses sellega, et määruses on tegevuskoht määratletud kui koht, kus toimub võlgniku alaline majandustegevus, mis eeldab tööjõudu ja materiaalseid vahendeid, millega ongi käesolevas asjas tegemist. Illochroma majandustegevus toimub Belgias kahes kohas, talle kuulub üks hoone, ta ostab ja müüb edasi kaupa ning on palganud töötajad.
- 16 Põhikohtuasja vastustajad väidavad seevastu, et kuna Illochroma registrijärgne asukoht on Belgias, ei saa seda pidada tegevuskohaks määruse tähenduses. Teised menetlused on nimelt mõeldud üksnes tegevuskohtadele, millel ei ole iseseisvat õigusvõimet.
- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võib käesolevas asjas kohaldatava Belgia seaduse kohaselt iga võlausaldaja, isegi kui tema asukoht on väljaspool Belgiat, taotleda võlgniku suhtes pankrotimenetluse algatamist Belgia kohtus. Ent Illochroma väidab, et see õigus on ainult neil võlausaldajatel, kelle asukoht on selles liikmesriigis, mille kohtule on esitatud teise menetluse algatamise taotlus, kuna selle menetluse eesmärk on ainult kohalike huvide kaitse.

- 18 Lõpuks täheldab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et määrus ei täpsusta, kas artikliga 29 isikutele antud võimalus taotleda liikmesriigis, kus asub tegevuskoht, teise menetluse algatamist, on õigus, mida pädeval kohtul tuleb tunnustada, või on kohtul õigus hinnata taotluse rahuldamise otstarbekust, arvestades eelkõige kohalike huvide kaitset.
- 19 Neil asjaoludel otsustas Cour d'appel de Bruxelles menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„Kas [...] määrust [...], eelkõige selle artikleid 3, 16 [ja 27–29], tuleb tõlgendada nii, et:

1. artikli 3 lõikes 2 käsitletud „tegevuskoha” all tuleb mõista selle võlgniku filiaali, kelle suhtes algatati põhimenetlus, ning sellega on vastuolus see, et mitme samasse kontserni kuuluva äriühingu üheaegse likvideerimise menetluse raames võib nende äriühingute suhtes algatada teise menetluse liikmesriigis, kus neil on registrijärgne asukoht, põhjendusel, et neil on iseseisev õigusvõime;
2. isiku või asutuse, kellel on õigus taotleda teise menetluse algatamist, elukoht või registrijärgne asukoht peab olema selle liikmesriigi territooriumil, kus asub kohus, kellelt selle menetluse algatamist taotletakse, või tuleb see õigus anda kõikidele liidu kodanikele, tingimusel et nad tõendavad õigussuhte olemasolu asjaomase tegevuskohaga;
3. kui [põhimenetlus] on likvideerimismenetlus, saab tegevuskoha teise [menetluse] algatamise määrata üksnes juhul, kui see vastab otstarbekuse kriteeriumidele, mille hindamine jäetakse sellele liikmesriigi kohtule, kus teine menetlus algatakse?”

Eelotsuse küsimusteanalüüs

Esimene küsimus

- 20 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas määruse artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui äriühingu likvideerimise menetlus toimub mõnes muus liikmesriigis, kus ei ole tema registrijärgne asukoht, võib äriühingu suhtes läbi viia ka teise menetluse liikmesriigis, kus tal on registrijärgne asukoht ja iseseisev õigusvõime.
- 21 Burgo Group, Saksamaa, Kreeka, Hispaania ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon väidavad, et sellisel juhul, nagu on arutusel põhikohtuasjas, ei ole teise menetluse algatamine määruse sätetega vastuolus.
- 22 Täpsemalt leiab Burgo Group, et mõiste „tegevuskoht” määratlus määruse artikli 2 punktis h on selge ega võta arvesse ei mõistet „filiaal” ega mõistet „iseseisev õigusvõime”. Lisaks ei takista määruse artikli 3 lõige 2 teise menetluse algatamist juriidilise isiku suhtes, kelle registrijärgne asukoht paikneb samal territooriumil, kus asub tegevuskoht, millel põhineb teise menetluse kohtualluvus, kui on tuvastatud, et selle juriidilise isiku põhihuvide kese asub teises liikmesriigis.
- 23 Põhikohtuasja vastustajad väidavad seevastu, et Illochromal ei ole Belgias „tegevuskohta”. Illochroma on Belgia õiguse alusel asutatud juriidiline isik ja seega saaks Belgias tema suhtes algatada ainult põhimenetluse, kui see menetlus ei oleks juba algatatud Prantsusmaal, kus on selle äriühingu põhihuvide kese.
- 24 Belgia valitsus lisab, et põhimenetluse algatamine Prantsusmaal oli väär, kuna Illochroma põhihuvide kese asub Belgias.

- 25 Poola valitsus rõhutas kohtuistungil, et kui määruse artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see lubab sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas algatada teise menetluse, siis tuleb tagada, et koht, kus asub äriühingu põhihuvide kese, oleks kindlaks tehtud ranges vastavuses kriteeriumidega, millele tugines Euroopa Kohus kohtuotsuses Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281).
- 26 Seoses sellega osundagem, et määruse artikli 3 lõike 1 kohaselt on põhimenetluse algatamiseks pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese.
- 27 Selles olukorras, vastavalt määruse artikli 16 lõikele 1, tunnustatakse ühes liikmesriigis algatatud põhimenetlust kõikides teistes liikmesriikides niipea, kui see on jõustunud menetluse algatanud riigis. See reegel eeldab, et teiste liikmesriikide kohtud tunnustavad maksejõuetusmenetluse algatamise otsust, ilma et nad saaks kontrollida esimesena otsuse teinud kohtu hinnangut oma pädevuse kohta (kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Sellest tuleneb, et liikmesriigi kohtu tehtud otsust algatada võlgnikust äriühingu suhtes põhimenetlus, samuti selle asjaolu vähemalt kaudset tuvastamist, et äriühingu põhihuvide kese asub selles riigis, ei saa teiste liikmesriikide kohtud põhimõtteliselt kahtluse alla seada.
- 29 Mis puudutab põhihuvide keset, siis näeb määruse artikli 3 lõike 1 teine lause ette, et äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta. Niisiis nähtub juba selle sätte sõnastusest endast, et äriühingu põhihuvide kese ei tarvitse määruse kohaldamise mõttes olla seal, kus on tema registrijärgne asukoht.
- 30 Ühtlasi tuleks meenutada, et määruse põhjenduse 18 kohaselt ei piira see määrus õigust taotleda pärast põhimenetluse algatamist maksejõuetusmenetluse algatamist selles liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht. Nii näeb määruse artikli 3 lõige 2 ette, et sel juhul on teise liikmesriigi kohus teise menetluse algatamiseks pädev ainult siis, kui võlgnikul on tegevuskoht selles teises liikmesriigis.
- 31 Mõiste „tegevuskoht” on määruse artikli 2 punktis h määratletud kui „tegevuskoht, kus toimub võlgniku alaline majandustegevus, mis hõlmab tööjõudu ja materiaalseid vahendeid”. Nagu Euroopa Kohus on juba selgitanud, asjaolu, et määratlus seob majandustegevusega tegelemise tööjõu olemasoluga, viitab sellele, et on nõutav minimaalne töökorraldus ja teatud stabiilsus ning et *a contrario* tuleneb sellest, et ainuüksi eraldiseisva vara või pangakontode olemasolu ei vasta põhimõtteliselt „tegevuskohana” määratlemise tingimustele (kohtuotsus Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, punkt 62).
- 32 Vaidlust ei ole aga selles, et määruse artikli 2 punktis h leiduv määratlus ei sisalda ühtki viidet võlgnikust äriühingu registrijärgsele asukohale või majandustegevuse koha õiguslikule vormile. Sätte sõnastust arvestades ei ole seega välistatud, et tegevuskohal selle sätte tähenduses võib olla iseseisev õigusvõime ja see võib asuda liikmesriigis, kus on äriühingu registrijärgne asukoht, tingimusel et see vastab selles sättes ette nähtud kriteeriumidele.
- 33 Sellist tõlgendust toetavad ka eesmärgid, mis seonduvad määruse artikli 29 punktis b sätestatud võimalusega taotleda teise menetluse algatamist.
- 34 Nimelt on määruse põhjenduses 11 märgitud, et „kuna eri riikide materiaalõiguses on väga suuri erinevusi, ei ole praktiline võtta kogu ühenduses kasutusele üldist maksejõuetusmenetlust”, et „[s]elle liikmesriigi õiguse eranditu kohaldamine, kus menetlus algatatakse, tooks sageli kaasa raskusi” ja lõpuks, et määruses tuleks seda arvesse võtta, nimelt „lubada kasutusele võtta ka siseriiklikud menetlused, mis hõlmavad ainult selles riigis asuvaid varasid, kus menetlus algatatakse”. Määruse põhjendus 12 täpsustab ühtlasi, et teise menetluse algatamine on lubatud eeskätt „erinevate huvide kaitsmiseks”, ja määruse põhjendus 19 lisab, et teisesed menetlused võivad lisaks kohalike huvide kaitsmisele täita „erinevaid eesmäärke”.

- 35 Seega juhul, kui mõistet „tegevuskoht” tuleks tõlgendada nii, et see ei saa hõlmata võlgnikust äriühingu majandustegevuse kohta, mis vastab määruse artikli 2 punktis h sõnaselgelt ette nähtud kriteeriumidele ja asub selle liikmesriigi territooriumil, kus on äriühingu registrijärgne asukoht, jääksid „kohalikud huvid”, sealhulgas eelkõige selles liikmesriigis asuvate võlausaldajate huvid, ilma kaitsest, mis on määrusega nimetatud liikmesriigis ette nähtud teise menetluse algatamise vormis.
- 36 Selles osas tuleb esiteks täpsustada, et kuigi kohalike võlausaldajate kaitse ei ole kindlasti mitte ainus eesmärk, mida teise menetluse algatamise võimalus teenib, läheks selline tõlgendus, nagu on esitatud eelmises punktis, ikkagi selgelt vastuollu määruse keskse eesmärgiga, seda enam, et üldiselt tundub tõenäoline, et „kohalikud” huvid, mis väärivad määruse sätetega antud kaitset, ilmnevad just selles liikmesriigis, kus asub võlgnikust äriühingu registrijärgne asukoht, ja seda isegi juhul, kui äriühingu põhihuvide kese on mõnes teises liikmesriigis.
- 37 Need huvid võivad nimelt seisneda võlausaldaja õiguspärases ootuses, et ta saab taotleda asjaõiguse realiseerimist võlgniku vara arvel, mis kuulub asjaomase tegevuskoha juurde, või kasutada muid eesõigusi vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele õigusaktidele, kus tegevuskoht asub, kuna nende õigusaktide rakendamist võis võlausaldaja võlgnikuga ärisuhtesse astumise ajal ette näha.
- 38 Teiseks võib selline tõlgendus, nagu on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 35, tähendada nende võlausaldajate diskrimineerivat kohtlemist, kelle asukoht on liikmesriigis, kus on võlgnikust äriühingu registrijärgne asukoht, võrreldes eeskätt võlausaldajatega, kelle asukoht on teistes liikmesriikides, kus võivad asuda võlgniku muud tegevuskohad.
- 39 Neil asjaoludel tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui äriühingu likvideerimise menetlus toimub mõnes muus liikmesriigis, kus ei ole tema registrijärgne asukoht, võib äriühingu suhtes läbi viia ka teise menetluse liikmesriigis, kus tal on registrijärgne asukoht ja iseseisev õigusvõime.

Teine küsimus

- 40 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas määruse artikli 29 punkti b tuleb tõlgendada nii, et isiku või asutuse, kellel on õigus taotleda teise menetluse algatamist, elukoht või registrijärgne asukoht peab olema selle liikmesriigi territooriumil, kus menetluse algatamist taotletakse, või võivad menetluse algatamist taotleda kõik kodanikud, kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest.
- 41 Burgo Group ning sisuliselt ka Belgia ja Kreeka valitsus ning komisjon väidavad selles küsimuses, et ei ole vajalik, et võlausaldajal, kes taotleb teise menetluse algatamist, oleks elukoht või registrijärgne asukoht liikmesriigis, kus asub asjaomane tegevuskoht, või et ta põhjendaks, et tema nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest. Vastavalt määruse artikli 3 lõike 4 punktile b kohaldatakse neid tingimusi vaid juhul, kui iseseisva territoriaalse menetluse algatamist taotletakse enne põhimenetluse algatamist teises liikmesriigis. Seevastu pärast põhimenetluse algatamist reguleerib teise menetluse algatamise tingimusi üldjuhul selle liikmesriigi õigus, kus asjaomane tegevuskoht asub.
- 42 Põhikohtuasja vastustajad väidavad aga, et Belgia õiguse kohaselt saab teise menetluse algatamise taotluse esitada ainult see võlausaldaja, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on Belgias, ning Euroopa Kohus ei ole pädev tõlgendama Belgia õigusnorme, mis ainsana on põhikohtuasjas määrava tähtsusega.

- 43 Saksamaa valitsuse sõnul tuleneb nimelt määrusega taotletavatest eesmärkidest, et kui küsimuses, kellel veel peale põhimenetluse likvideerija on õigus taotleda teisese menetluse algatamist, on määrava tähtsusega siseriiklik õigus, siis ei saa see õigus põhineda algatamist taotleva võlausaldaja või asutuse registrijärgsel asukohal või elukohal asjaomases liikmesriigis.
- 44 Hispaania valitsus lisab, et kuna kohalike huvide kaitse ei ole teiseste menetluste ainus eesmärk, siis et saa kaebeõigus olla piiratud vaid isikutega, kellel on „kohalik” seos.
- 45 Selles osas olgu meenutatud, et määruse artikli 29 punkti b kohaselt võib lisaks põhimenetluse likvideerijale teisese menetluse algatamist taotleda „mõni teine isik või asutus, kellel on õigus taotleda maksejõuetusmenetluse algatamist selle liikmesriigi seaduse alusel, kelle territooriumil teisese menetluse algatamist taotletakse”. Seega ilmneb sellest sättest selgelt, et õigust taotleda teisese menetluse algatamist tuleb hinnata esmajärjekorras asjassepuutuva siseriikliku õiguse alusel.
- 46 Sellegipoolest on liikmesriikidel, kui nad võtavad vastu siseriiklikke õigusakte, mis reguleerivad küsimust, millistel isikutel on õigus taotleda teisese menetluse algatamist, väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohustus tagada määruse kasulik mõju, võttes arvesse määruse eesmärki (vt selle kohta eelkõige kohtuotsus Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Ühelt poolt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 34, peavad määruse sätted, mis käsitlevad võlausaldaja õigust taotleda teisese menetluse algatamist, eeskätt leevendama selle liikmesriigi õiguse üldise kohaldamise tagajärgi, mille territooriumil on algatatud põhimenetlus, lubades teatud tingimustel algatada teisese menetluse „erinevate huvide” kaitseks, mis hõlmab ka muid huve peale „kohalike huvide”.
- 48 Teisalt nähtub määruse põhjendustest 17 ja 18 ning artikli 3 lõigetest 2 ja 4, et määruses tehakse selget vahet enne põhimenetluse avamist avatud territoriaalsete menetluste ja teiseste menetluste vahel. Ainult esimesena nimetatud menetluste puhul on nende algatamise taotluse esitamise õigus antud vaid neile võlausaldajatele, kelle elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on liikmesriigis, mille territooriumil tegevuskoht asub, või kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest (vt selle kohta kohtuotsus Zaza Retail, C-112/10, EU:C:2011:743, punkt 30). Sellest tuleneb *a contrario*, et need piirangud ei ole teiseste menetluste suhtes kohaldatavad.
- 49 Lõpuks, mis puudutab täpsemalt teisese menetluse algatamise taotluse esitamise võimalikku piiramist ainult kohalike võlausaldajate ringiga, siis tuleb nentida, et selline piirang toob kaasa eristamise kriteeriumide alusel, mis võivad halvemasse olukorda seada peamiselt teiste liikmesriikide kodanikud, kuna mitteresidendid on enamasti mittekodanikud. Selline eristamine tähendab kaudset diskrimineerimist kodakondsuse alusel, mis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhimõtteliselt keelatud (vt eelkõige kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, C-388/01, EU:C:2003:30, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Kuigi määruse põhjenduses 17 on sõnaselgelt põhjendatud määruse artikli 3 lõike 4 punktis b ette nähtud eeliskohtlemist, mis tagatakse võlausaldajatele, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on liikmesriigis, mille territooriumil tegevuskoht asub, ja võlausaldajatele, kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest, ning mis puudutab territoriaalse menetluse algatamist enne põhimenetluse algatamist, kusjuures põhjendus lähtub vajadusest piirata iseseisvate territoriaalsete menetluste algatamist enne põhimenetlust juhtudega, mil see on hädavajalik, ei ole märgitud ega saa määruse sätete alusel leida, et see laieneb teisestele menetlustele.
- 51 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse artikli 29 punkti b tuleb tõlgendada nii, et küsimust, millisel isikul või asutusel on õigus taotleda teisese menetluse algatamist, tuleb kaaluda selle liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel, mille territooriumil menetluse algatamist taotletakse. Õigust taotleda teisese menetluse algatamist ei tohi aga piirata ainult nende

võlausaldajate ringiga, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on selle liikmesriigi territooriumil, kus tegevuskoht asub, ega ainult nende võlausaldajate ringiga, kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest.

Kolmas küsimus

- 52 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas siis, kui põhimenetlus on likvideerimismenetlus, tuleb tegevuskoha suhtes teise menetluse algatamist piirata otstarbekuse kriteeriumidega, mille hindamine jäetakse sellele liikmesriigi kohtule, kellele on esitatud teise menetluse algatamise taotlus.
- 53 Burgo Group väidab, et õigus – mitte lihtsalt võimalus – taotleda teise menetluse algatamist korrigeerib määruses sisalduvat pankroti kõikehõlmavuse põhimõtet ja see ei näe ette, et teise menetluse algatamise taotlust lahendav kohus kontrollib otstarbekuse põhjendusi.
- 54 Põhikohtuasja vastustajad seevastu väidavad, et teise menetluse algatamine on lihtsalt kohtutele antud võimalus ning pankroti taotleja peab põhjendama oma huvi menetluse algatamise vastu ja tõendama, et menetluse algatamine lubab tal nõuda paremat järjekohta või muud eesõigust.
- 55 Belgia valitsus tuletab meelde, et kohtul, kellele on esitatud menetluse algatamise taotlus vastavalt määruse artiklile 29, on teise menetluse algatamise osas laiaulatuslik kaalutusõigus.
- 56 Saksamaa ja Kreeka valitsus jagavad sisuliselt Burgo Groupi seisukohti. Määruse sätete ülesehitus ja eesmärgid toetavad tõlgendust, mille kohaselt ei saa kohus sellises olukorras otstarbekuse küsimusi kontrollida. Selles osas ei ole määravat tähtsust, kas juba algatatud põhimenetlus on likvideerimis- või saneerimismenetlus.
- 57 Hispaania valitsus rõhutab, et erinevalt juhtumist, mida käsitleb kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak (EU:C:2012:739, punkt 63), on põhimenetlus, mis on arutusel käesolevas kohtuasjas, likvideerimismenetlus. Pealegi ei viidanud Euroopa Kohus tolles kohtuotsuses teise menetluse algatamise või algatamata jätmise võimalusele, vaid üksnes kohtu ülesannetele pärast seda, kui teise menetlus on kord juba algatatud.
- 58 Komisjon teeb kohtuotsuse Bank Handlowy ja Adamiak (EU:C:2012:739) põhjal järelduse, et määrus ei kohusta teisest menetlust algatama, vaid näeb ette kõigest võimaluse seda teha. Kui teise menetluse algatamist taotlev võlausaldaja ei ole järginud nõude esitamise tähtaega põhimenetluses, saab tema huvi esitada see teiseses menetluses leida toetust vaid juhul, kui teda ei ole põhimenetluse algatamisest nõuetekohaselt teavitatud kooskõlas määruse artikliga 40.
- 59 Kolmandale küsimusele vastamiseks tuleb sissejuhatuseks osundada, et määruse artikli 27 kohaselt võimaldab põhimenetluse algatamine algatada teise menetluse teises liikmesriigis, mille kohus on selleks pädev määruse artikli 3 lõike 2 alusel. Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, on selle menetluse algatamine võimalik juhul, kui põhimenetlus on kaitse eesmärgiga, veelgi enam siis sel juhul, kui viimati nimetatud menetlus on likvideerimismenetlus (vt selle kohta kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak, EU:C:2012:739, punkt 63).
- 60 Ühtlasi tuleb märkida, et määruse artikli 28 alusel, kui määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse teise menetluse suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil menetlus algatakse.
- 61 Selles osas tuleb veel toonitada, et määruse põhjendus 12 ja artikkel 27 piirduvad teise menetluse algatamise lubamisega määruse artiklis 29 osutatud isikute taotluse alusel, ega anna siiski sõnaselgelt, kohaldatavast siseriiklikust õigusest sõltumatult pädevatele kohtutele kaalutusõigust võtta selles kontekstis arvesse otstarbekuse asjaolusid.

- 62 Lisaks, kuigi määruse III peatükk „Teised maksejõuetusmenetlused” sisaldab küll rea sätteid, mis käsitlevad muu hulgas põhimenetluse ja poolelioleva teise või pooleliolevate teisete menetluste likvideerijate omavahelist koostööd, ei leidu seal ühtki viidet võimalikele „otstarbekuse” kriteeriumidele, mida teise menetluse algatamise taotlust lahendav kohus peaks arvesse võtma.
- 63 Sellest järeldub, et kuna määrus ei sisalda sätet, mis teatavatel tingimustel kohustaks taotlust lahendavat kohut teise menetluse algatama või keelaks tal seda teha, siis küsimus, kas kohtul on selles osas kaalutusõigus, mis lubab tal muu hulgas arvesse võtta otstarbekuse asjaolusid, kuulub selle liikmesriigi õiguse valdkonda, mille territooriumil menetluse algatamist taotletakse.
- 64 Siiski tuleb selles kontekstis meenutada, et esiteks peavad liikmesriigid teise menetluse algatamise tingimuste kehtestamisel järgima liidu õigust, eelkõige õiguse üldpõhimõtteid ja määruse sätteid (vt selle kohta kohtuotsus Deutsche Lufthansa, C-109/09, EU:C:2011:129, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega ei saa liikmesriigid muu hulgas ette näha teise menetluse algatamise tingimusi, mis diskrimineerimiskeeldu rikkudes eristavad menetluse algatamist taotlemaid võlausaldajaid nende elukoha või registrijärgse asukoha alusel.
- 65 Teiseks peab teise menetluse algatamise taotlust lahendav kohus siseriikliku õigust kohaldades arvestama eesmärke, mida menetluse algatamise võimalus taotleb ja mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 34.
- 66 Kolmandaks olgu rõhutatud, et pärast teise menetluse algatamist on selle algatanud kohus kohustatud lojaalse koostöö põhimõttest juhitud järgima põhimenetluse eesmärke ja võtma arvesse määruse ülesehitust (kohtuotsus Bank Handlowy ja Adamiak, EU:C:2012:739, punkt 63).
- 67 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määrust tuleb tõlgendada nii, et kui põhimenetlus on likvideerimismenetlus, kuulub see, kas teise menetluse algatamise taotlust lahendav kohus võtab arvesse otstarbekuse kriteeriume, selle liikmesriigi õiguse valdkonda, mille territooriumil menetluse algatamist taotletakse. Liikmesriigid on menetluse algatamise tingimuste kehtestamisel siiski kohustatud järgima liidu õigust, eelkõige õiguse üldpõhimõtteid ja määruse sätteid.

Kohtukulud

- 68 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui äriühingu likvideerimise menetlus toimub mõnes muus liikmesriigis, kus ei ole tema registrijärgne asukoht, võib äriühingu suhtes läbi viia ka teise maksejõuetusmenetluse liikmesriigis, kus tal on registrijärgne asukoht ja iseseisev õigusvõime.**
2. **Määruse nr 1346/2000 artikli 29 punkti b tuleb tõlgendada nii, et küsimust, millisel isikul või asutusel on õigus taotleda teise maksejõuetusmenetluse algatamist, tuleb kaaluda selle liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel, mille territooriumil menetluse algatamist taotletakse. Õigust taotleda teise maksejõuetusmenetluse algatamist ei tohi aga piirata ainult nende võlausaldajate ringiga, kelle elukoht või registrijärgne asukoht on selle liikmesriigi territooriumil, kus tegevuskoht asub, ega ainult nende võlausaldajate ringiga, kelle nõue tuleneb selles tegevuskohas toimuvast tegevusest.**

- 3. Määrust nr 1346/2000 tuleb tõlgendada nii, et kui põhimenetlus on likvideerimismenetlus, kuulub see, kas teise maksejõuetusmenetluse algatamise taotlust lahendav kohus võtab arvesse otstarbekuse kriteeriume, selle liikmesriigi õiguse valdkonda, mille territooriumil menetluse algatamist taotletakse. Liikmesriigid on menetluse algatamise tingimuste kehtestamisel siiski kohustatud järgima liidu õigust, eelkõige õiguse üldpõhimõtteid ja määruse nr 1346/2000 sätteid.**

Allkirjad